

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky **vo veci starostlivosti súdu o maloletú Z. F.**, narodenú X., bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ž., dieťa rodičov - matky Mgr. I. F., bývajúcej v Ž. a otca Mgr. M. K., bývajúceho v Ž., zastúpeného JUDr. L. P., advokátom v Ž., **o zníženie výživného**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 30 P 5/2007, o dovolaní otca maloletej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. júna 2008, sp.zn. 6 CoP 28/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie otca maloletej **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 31. marca 2008, č.k. 30 P 5/2007-337 znížil výživné otca na maloletú Z. zo sumy 5 000,-- Sk mesačne na sumu 3 000,-- Sk mesačne s účinnosťou od 5. januára 2007, ktoré je otec maloletej povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletej. Vo zvyšnej časti návrh otca maloletej zamietol. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Týmto rozhodnutím zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina z 26. marca 2004, č.k. 12 C 776/1995-397 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. januára 2005, sp.zn. 8 Co 264/2004 v časti výživného na maloletú Z..

Krajský súd v Žiline na odvolanie matky a otca maloletej rozsudkom z 18. júna 2008, sp.zn. 6 CoP 28/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh otca maloletej na zníženie výživného zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov

prvostupňového a druhostupňového konania. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočným spôsobom zistil skutkový stav, avšak nesprávne vyhodnotil zistené skutočnosti v nadväznosti na ustanovenie § 163 O.s.p. a ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Mal za to, že neboli splnené zákonné podmienky pre zmenu rozhodnutia o výživnom pre maloleté dieťa v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Ustálil, že vyživovacia povinnosť otca maloletej stanovená vo výške 5 000,- Sk aj v súčasnosti zodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam. Keďže neboli preukázané zákonné dôvody pre zmenu rozhodnutia o výživnom pre maloletú Z., odvolací súd napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil a návrh otca maloletej na zníženie výživného zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletej, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu, ktorý rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal, že týmto postupom odvolacieho súdu boli porušené jeho práva zakotvené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V dôvodoch dovolania rozoberal skutkový a právny stav veci.

Matka maloletej navrhla dovolanie otca maloletej zamietnuť.

Kolízny opatrovník sa k dovolaniu otca maloletej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je

prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Osobitne však treba zdôrazniť, že v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine, ibaže ide o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej Zákonom o rodine (vo veci výživného na maloleté dieťa). Nejde pritom o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení. Napadnutý rozsudok nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale práve naopak, znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, ktorý podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení odvolací súd nezistil.

So zreteľom na otcom maloletej tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

K odňatiu možnosti dovolateľa pred súdom konať malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, hoci s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania výslovne nesúhlasil.

Princíp verejnosti konania, ktorý patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu ochranu, s ktorým úzko súvisí princíp ústnosti a bezprostrednosti a právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, nie je absolútny. To znamená, že umožňuje, aby zákon stanovil z neho (nie však z povinnosti verejne vyhlásiť rozsudok) výnimky (pozri napr. II. ÚS 58/97).

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (účinného do 15.10.2008) na prejednanie odvolania nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie.

Podľa § 214 ods. 2 písm. g/ O.s.p. (účinného do 15.10.2008) pojednávanie netreba nariaďovať, ak odvolanie smeruje proti rozsudku, ktorý rozhodol len o výžive maloletého dieťaťa.

Pravda, citované ustanovenie, tak ako každé ustanovenie upravujúce procesné postavenie a práva účastníkov, treba interpretovať spôsobom, ktorý neskracuje ústavné procesné práva účastníkov. Rozhodnúť o odvolaní proti rozsudku, ktorým sa rozhodlo o výžive maloletého dieťaťa bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 písm. g/ O.s.p.) môže odvolací súd len vtedy, ak dokazovania nevykonáva. Inak by bol jeho postup v rozpore s ustanoveniami § 122 ods. 1, § 123 a § 129 O.s.p., podľa ktorých dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní a účastníci majú právo sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

V preskúmvanej veci, v ktorej odvolanie otca maloletej smeruje proti rozsudku súdu prvého stupňa o výživnom, ale odvolací súd pred svojim rozhodnutím nepovažoval za potrebné vykonať, a ani nevykonal, dokazovanie. Keďže v odvolacom konaní nové dôkazy nevykonával, dovolateľovi neznemožnil realizáciu jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vo väzbe na čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade odvolací súd tým, že odvolanie otca maloletej prejednal bez nariadenia pojednávania, neodňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nenaplnil tak predpoklady prípustnosti dovolania podľa tohto zákonného ustanovenia.

K námietke dovolateľa, že odvolací súd prejednanie odvolania bez nariadenia pojednávania vo svojom rozsudku neodôvodnil, dovolací súd uvádza, že táto nie je dôvodná, nakoľko odvolací súd v rozsudku uviedol ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku (§ 214 ods. 2 písm. g/ O.s.p.), ktorým svoj procesný postup zdôvodnil.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a vady konania v zmysle § 237 O.s.p.

neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie otca maloletej v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Dovolací súd nepriznal účastníkom náhradu trov dovolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré sa mohlo začať aj bez návrhu (§ 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. s použitím § 243b ods. 5 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková